

Mandibular Üçüncü Molar Dişlerin İnfierior Alveolar Sinir ile İlişkisinde Panoramik Radyografik Risk Faktörleri ile CBCT Bulguları Arasındaki Korelasyon

Deniz Yalaki¹, Özge Serpil Çakır², Doğan Dolanmaz²

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye

²Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ağız, Çene ve Yüz Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı, mandibular üçüncü molar dişler ile inferior alveolar kanal arasındaki ilişkiyi öngörmeye, Rood ve Shehab tarafından tanımlanan panoramik radyografik bulguların tanısal doğruluğunu, konik ışınlı bilgisayarlı tomografiyi (CBCT) referans standart olarak kullanarak değerlendirmektir.

Gereç ve yöntem: Bu retrospektif çalışmaya, hem panoramik radyografi hem de CBCT görüntüleri bulunan 199 hasta dahil edilmiştir. Yedi panoramik radyografik bulgu (kök kararması, mandibular kanalın beyaz çizgisinde kesinti, kanal deviasyonu, kök defleksiyonu, kök daralması, mandibular kanal daralması ve bifid veya koyu kök apeksi) ikili değişkenler olarak değerlendirilmiştir. Mandibular üçüncü molar diş ile inferior alveolar kanal arasındaki temas varlığı CBCT üzerinde belirlenmiştir. Her bir bulgunun tanısal performansı kontenjans tablo analizi ile değerlendirilmiş, ilişkiler ki-kare veya Fisher kesin testi kullanılarak analiz edilmiştir. Mevcut bulguların sayısına dayalı kümülatif skor, lojistik regresyon ve alıcı işletim karakteristiği (ROC) analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Mandibular kanal daralması ve bifid veya koyu kök apeksi, mükemmel özgüllük ve pozitif prediktif değer ile en yüksek tanısal performansı göstermiştir. Kök daralması ve kanal deviasyonu da CBCT ile doğrulanan temas ile anlamlı şekilde ilişkili bulunmuş, ancak düşük duyarlılık göstermiştir. Buna karşılık, kök kararması ve kanal duvarında kesinti gibi sık gözlenen bulgular sınırlı ayırt edici değere sahiptir. Radyografik bulguların kümülatif sayısı ile kanal teması arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır (OR = 4.32, %95 GA: 2.38–7.82, $p < 0.001$) ve genel tanısal doğruluk orta düzeyde bulunmuştur (AUC = 0.687). Üç veya daha fazla bulgunun eşik değer olarak alınması yüksek özgüllük sağlamakla birlikte düşük duyarlılık göstermiştir.

Sonuç: Tüm panoramik radyografik bulgular eşit öngörü değerine sahip değildir. Bazı bulgular kanal tutulumunun yüksek özgüllükte göstergeleri olmakla birlikte, bu bulguların yokluğu yakın anatomik ilişkiyi dışlamaz. Kümülatif ve kriter temelli bir yaklaşım, preoperatif risk değerlendirmesini iyileştirebilir ve CBCT kullanımının daha seçici yapılmasını destekleyebilir.

Anahtar Kelimeler: üçüncü molar, inferior alveolar sinir, panoramik radyografi, CBCT, Rood ve Shehab kriterleri, mandibular kanal